

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky maloletej **M. B.**, zastúpenej kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v M., N., proti odporcom **1/ V. B.**, zastúpenému Mgr. M. C., **2/ I. B.**, o **prípustnosť zapretia otcovstva**, vedenej na Okresnom súde Martin pod sp.zn. 12 P 56/2007, o dovolaní odporcu 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 9. decembra 2010 sp.zn. 9 CoP 48/2010, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Martin (v poradí druhým) rozsudkom z 19. januára 2010, č.k. 12 P 56/2007-113, v spojení s opravným uznesením z 12. marca 2010 č.k. 12 P 56/2007-119 pripustil zapretie otcovstva k maloletej navrhovateľke doteraz zapísaného otca-odporcu 1/ a určil, že zapretie otcovstva po uplynutí zákonnej lehoty je v záujme maloletej navrhovateľky. Žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že na základe výsledkov vykonaného dokazovania považoval za nesporné, že odporca 1/ ako zapísaný otec maloletej navrhovateľky sa doteraz viackrát snažil o vyriešenie otázky jeho otcovstva. Matka i otec zhodne uviedli pred prokurátorom, že v dobe rozhodnej pre splodenie maloletej navrhovateľky sa intímne nestýkali. Matka uviedla, že s V. B. mala prvýkrát pohlavný styk 18. decembra 1993, keď už bola v šiestom mesiaci tehotenstva. Maloletá navrhovateľka sa narodila tri mesiace po uzavretí manželstva. Vydala sa len preto, aby dieťa malo meno. V nadväznosti na uvedené súd konštatoval, že chápe maloletú navrhovateľku i odporkyňu 2/, že nemajú záujem na zistení pravdy, či odporca 1/ je alebo nie je otcom maloletej navrhovateľky a kto je jej skutočným otcom. Preto súd z pozície ochrancu záujmov

maloletého dieťaťa, ktoré má právo poznať svojich rodičov, v tomto prípade spolu s kolíznym opatrovníkom dospeli k presvedčeniu o tom, že je v záujme každého dieťaťa i maloletej navrhovateľky zistiť, kto je jej skutočným otcom a od neho vyžadovať plnenie jeho rodičovských práv a povinností. Práve toto právo maloletej navrhovateľky je dlhodobo porušované neochotou odporkyne 2/ podrobiť sa potrebným vyšetrovaniam a preukázaniu toho, či odporca 1/ je skutočne otcom jej dcéry M.. Pri rozhodnutí o prípustnosti zapretia otcovstva bral súd do úvahy aj záujmy odporcu 1, keď by bolo v rozpore s dobrými mravmi, aby mal rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu, ktorého by nemusel byť otcom. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a/ O.s.p.

Krajský súd v Žiline na odvolanie odporkyne 2/ rozsudkom z 9. decembra 2010 sp.zn. 9 CoP 49/2010 napadnutý rozsudok prvostupňového súdu zmenil tak, že návrh na pripustenie zapretia otcovstva k maloletej navrhovateľke zamietol. Žiadnemu z účastníkov právo na náhradu trov konania nepriznal. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 96 ods. 1 Zákona o rodine a čl. 7 Dohovoru o právach dieťaťa tým, že po doplnení dokazovania na rozdiel od súdu prvého stupňa, ktorý návrhu vyhovel i napriek tomu, že maloletá navrhovateľka vo výpovedi pred prvostupňovým súdom uviedla, že nemá záujem poznať, kto je jej biologickým otcom, za tohto považuje odporcu 1/, odvolací súd dospel k záveru, že pokiaľ tu nie je iný biologický rodič, resp. otec, ktorý by mal záujem maloletej poskytovať potrebnú starostlivosť, nemožno konštatovať, že je v záujme maloletej navrhovateľky, aby súd rozhodol o prípustnosti zapretia otcovstva vo vzťahu k odporcovi 1/. V danom prípade je vždy prvoradý záujem maloletého dieťaťa a nie záujem inej osoby, ktorá sa snaží cez záujem dieťaťa presadiť svoje vlastné záujmy. Navyiac z výpovede maloletej vyplynulo, že na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny nebola a podanie takéhoto návrhu neiniciovala.

Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie odporca 1/. Navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa. Dovolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Stotožnil sa s názorom prvostupňového súdu, ktorý poukázal na čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, podľa ktorého každé dieťa má právo na meno, štátnu príslušnosť a pokiaľ je to možné, má právo poznať svojich rodičov a má právo na ich starostlivosť. Dohovor o právach dieťaťa má prednosť pred uplatňovaním Zákona o rodine, s odkazom na ustanovenie § 96 ods. 1, ktorého

sa odvolací súd nestotožnil s rozhodnutím prvostupňového súdu. Vyjadril nesúhlas s tým, že by v danom prípade pripustenie zapretia otcovstva bolo v rozpore so záujmami maloletého dieťaťa. Ako zapísaný otec dieťaťa je invalidný, má veľa zdravotných problémov a teda môže maloletej poskytnúť len obmedzene svoju finančnú podporu a vzhľadom na svoj zdravotný stav už vôbec nie svoju starostlivosť. Keby dieťa poznalo svojho skutočného otca, ktorého matka dieťaťa skutočne pozná, je pravdepodobné, že tento by dieťaťu mohol poskytnúť i väčšiu finančnú podporu i starostlivosť. Neoznačením skutočného otca dieťaťa ide práve zo strany matky o konanie, ktorým pravdepodobne poškodzuje záujem dieťaťa.

Odporkyňa 2/ vo vyjadrení k dovolaniu žiadala rozsudok odvolacieho súdu potvrdiť.

Kolízny opatrovník maloletej navrhovateľky sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

Dovolanie nie je prípustné vo veciach upravených zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov okrem rozsudku o obmedzení alebo pozbavení rodičovských práv a povinností, alebo o pozastavení ich výkonu, o priznaní rodičovských práv a povinností

maloletému rodičovi dieťaťa, o určení rodičovstva, o zapretí rodičovstva alebo o osvojení (§ 238 ods. 4 O.s.p.).

V preskúmvanej veci dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu síce vykazuje znaky rozsudku podľa ustanovenia § 238 ods. 1 O.s.p., súčasne však ide o rozhodnutie vo veci upravenej zákonom o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o rodine“), na ktoré sa nevzťahuje ani jedna v ustanovení § 238 ods. 4 O.s.p. taxatívne uvedených výnimiek rozsudkov, proti ktorým ani podľa tohto ustanovenia zákona prípustnosť dovolania vylúčená nie je. Ako totiž vyplýva z § 238 ods. 4 O.s.p., vo veciach upravených Zákonom o rodine je dovolanie prípustné iba (o.i.) proti rozsudku o určení alebo zapretí rodičovstva (§§ 93 a 94 Zákona o rodine). V danom prípade však o takýto rozsudok nejde, keďže súd rozhodoval iba o prípustnosti zapretia otcovstva podľa § 96 Zákona o rodine, ustanovenie ktorého v odsekoch 1 a 2 rozlišuje dve štádiá konania, z ktorých prvé štádium sa začína na (prvý) návrh dieťaťa o „prípustnosť zapretia otcovstva“, ktorému návrhu môže súd vyhovieť ak zistí, že a/ je to potrebné v záujme dieťaťa (najmä z hľadiska jeho osobného stavu) a b/ uplynula rodičom dieťaťa lehota ustanovená na zapretie otcovstva. Ak súd takýto návrh zamietne, druhé štádium konania neprichádza do úvahy. Až v prípade, že súd takémuto návrhu vyhovie, môže po právoplatnosti tohto rozhodnutia nastúpiť druhé štádium konania, ktorého začatie je však podmienené ďalším (v poradí druhým) návrhom dieťaťa „na zapretie otcovstva“. Z uvedeného je tak podľa názoru dovolacieho súdu zrejmé, že pokiaľ odvolací súd svojím zmeňujúcim rozsudkom nerozhodol o zapretí otcovstva, ale len o zamietnutí návrhu o prípustnosť zapretia otcovstva podľa § 96 ods. 1 Zákona o rodine, prípustnosť dovolania proti tomuto rozsudku z § 238 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 238 ods. 4 O.s.p. nemožno vyvodiť.

Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p., neobmedzil sa dovolací súd len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale zaoberal sa i otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z procesných väd vymenovaných v § 237 písm. a/ až g/ O.s.p. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, v ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O.s.p. vylúčené. Dovolaateľ však v kvalifikovane podanom dovolaní žiadnu z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. nenamietal a jej existencia v dovolacom konaní nevyšla najavo.

Pokiaľ dovolateľ svoje dovolanie odôvodnil tým, že napadnuté rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), treba uviesť, že nesprávne právne posúdenie veci považuje Občiansky súdny poriadok za prípustný dovolací dôvod (ktorý možno uplatniť vtedy, ak je dovolanie prípustné), samo nesprávne právne posúdenie veci ale prípustnosť dovolania nezakladá. Dovolanie je v ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku upravené ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nemožno podať proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; pokiaľ nie sú splnené podmienky prípustnosti dovolania, nemožno napadnuté rozhodnutie podrobiť vecnému preskúmvaniu, a preto ani zohľadniť prípadné vecné nesprávnosti rozhodnutia.

Nakoľko v danom prípade dovolanie nie je podľa § 238 O.s.p. prípustné a neboli zistené (ani tvrdené) vady konania uvedené v § 237 O.s.p., dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie odporcu 1/ je neprípustné, a preto ho odmietol (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 238 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (s použitím, analógie) v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p., keď neboli dané dôvody pre použitie § 146 ods. 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. mája 2011

JUDr. Ľubor Šebo, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Dagmar Falbová

